

Valmanifest 2018

miljöpartiet de gröna

DANDERYD

Valmanifest 2018 för Danderyd

Innehåll

Ökat medborgarinflytande	4
Demokrati – inte bara vart 4:e år	
Våra unga	6
Barn- och ungdomsperspektiv i alla beslut	
Våra skolor	8
Skola med barn- och lärarperspektiv	
Äldre och funktionshindrade	10
Trygga äldre och funktionsnedsatta – med trygga anhörigvårdare	
Stadsplanering och bostäder	12
Visionärt och hållbart samhällsbygge	
Trafiken	14
Ett hållbart transportsystem	
Miljö och klimat	16
Långsiktigt hållbart – lokalt och globalt	
Hållbar ekonomi	18
Hushållning med dagens resurser för kommande generationer	
Vår vision – Danderyds framtid	20
En hållbar kommun – socialt, ekologiskt och ekonomiskt	

miljöpartiet de gröna

DANDERYD

Ökat medborgarinflytande

Demokrati – inte bara vart 4:e år

Miljöpartiet de gröna anser att Danderyds kommun måste öka förtroendet för det demokratiska system som till stor del påverkar människors vardag. En förbättrad och utvecklad dialog med medborgarna krävs för att stärka demokratin men också för att öka kommunens effektivitet. Dialogen måste ingå som en del i kommunens styrprocess.

Medborgarna vill diskutera samhällsfrågor. I flera undersökningar säger 75 % att de vill diskutera samhällsfrågor och 50 % att de vill diskutera politiska frågor. Svenskarna ägnar i snitt 6 timmar om dagen till att bevaka information från radio, tv, nätet och tidningar. Media har fått en allt större påverkan på medborgarnas åsikter och värderingar. Man är nöjd med att de förtroendevalda sköter kommunen, men när besluten utan dialog drabbar dem själva protesterar Danderydsborna.

Vi vill utveckla medborgardialogen i Danderyd för att ge politikerna bredare underlag för de kommunala besluten. Tjänstemännens faktakunskaper måste kombineras med kunskap om medborgarnas värderingar. Danderydsborna vill engagera sig – framförallt i frågor som ligger dem nära. Om vi vill ha mer än bara "protestmedborgare" krävs att kommunens dialog med Danderydsborna både är meningsfull och ger tydlig möjlighet till påverkan. Besluten ska fattas så nära Danderydsborna som möjligt.

- besluten blir bättre anpassade till berörda medborgare
- enskilda medborgare får större möjlighet till inflytande
- medborgarnas respekt för besluten blir större
- risken minskar att medborgarna känner maktlöshet och frustration

Miljöpartiet har sedan valåret 2010 hävdade att Ökat medborgarinflytande ger bättre politiska beslut. Vi har arbetat för att förbättra Danderydsbornas möjligheter att aktivt medverka i den politiska beslutsprocessen. Det har handlat om att införa nya former för invånarnas delaktighet och att integrera medborgardialogen med kommunens styrprocess och verksamhetsutveckling.

Sedan 2002 kan kommunfullmäktige besluta att införa Medborgarförslag. Den som är folkbokförd i kommunen (oavsett ålder) kan därmed väcka ett ärende om frågor inom kommunens ansvarsområde. 70 % av Sveriges kommuner hade år 2015 infört medborgarförslag. Förslagen lämnas oftast in via brev eller e-post men också via hemsidan eller vid personliga besök. Miljöpartiet har 2011, 2013 och 2018 presenterat motioner om införande av medborgarförslag. Vid samtliga tillfällen har kommunfullmäktige röstat Nej med motiveringen att vi inte behöver medborgarförslag. Vi kräver att Danderyds politiker lyssnar på Danderydsborna - vi tänker inte ge oss!

Idag bestämmer Danderyds styrande politiker när, var, hur och i vilka projekt man vill ta reda på vad Danderydsborna tycker. Vi har sedan 2011 krävt att kommunen ska starta ett Öppet debattforum på sin hemsida. I ett sådant forum ska alla Danderydsbor ges möjlighet att göra sin röst hörd i alla kommunala ärenden – inte bara i frågor som kommunen prioriterar för

stunden. Våra krav på debattforum har bemötts med tystnad. Det är inte så konstigt att avståndet mellan våra styrande politiker och Danderydsborna växer.

Argumentet mot medborgarförslag och andra åtgärder för ökad medborgardialog är att vi har Representativ demokrati som ofta tolkas som "medborgarna går till val vart fjärde år och ger då sina politiker förtroende att bestämma politiken under den efterföljande mandatperioden". Men att införa medborgardialoger som en del i styrprocessen innebär inte att vi ersätter det representativa systemet. Syftet är snarare att stödja det genom att skapa transparens, öka kunskapen om systemet och utveckla ett samspel mellan de förtroendevalda och deras väljare. Vi vill att Danderydsborna ska få komma till tals – inte bara vart 4:e år!

POLITIKEN MÅSTE BLI VARMARE I DANDERYD

Sedan valet 2014 har Miljöpartiet de gröna väddat till Danderydsborna att prioritera en varmare politik än den som ofta kännetecknar den styrande majoritetens kalla politik. Med en ärlig röst i kommunpolitiken vill vi satsa på en medmänsklig miljö för alla – för våra äldre i nutid och för våra barn i framtid.

Med vår politik vill vi medverka till ett

Socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbart Danderyd med stärkt demokrati

Miljöpartiet vill

- göra kommunpolitiken tydlig för Danderydsborna
- ge Danderydsborna större inflytande över de politiska besluten
- skapa fungerande former för medborgardialog som del i kommunens styrning
- utveckla former för hur mänskliga rättigheter integreras i kommunens styrning
- att kommunens verksamheter ska arbeta i enlighet med FN:s barnkonvention
- införa Medborgarförslag i Danderyd
- införa ett Öppet Debattforum på kommunens hemsida
- införa ett Ungdomsråd (ungdomsfullmäktige, ungdomsforum) i Danderyd

Våra unga

Barn- och ungdomsperspektiv i alla beslut

FN:s konvention om barns mänskliga rättigheter

Miljöpartiet anser att alla Danderydsbor – oavsett ålder – ska få komma till tals. Inflytande är en demokratisk rättighet och barns och ungas kunskaper, erfarenheter och värderingar är en värdefull resurs i det kommunala arbetet. Den grad i vilken barnkonventionen genomförts speglar den politiska viljan att föra en barnvänlig politik.

Barnkonventionen innehåller dels medborgerliga och politiska, dels ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. Barnkonventionen innehåller bestämmelser om barns mänskliga rättigheter. Den gäller alla som är under 18 år. Sverige antog Barnkonventionen 1990 men Sverige får fortfarande kritik av FN:s barnrättskommitté för att vi inte tillgodoser barns mänskliga rättigheter. Danderyds kommun har genom Barnkonventionen ansvar för att se till att alla barn och unga får sina rättigheter tillgodosedda.

70 % av kommunens budget går till barn och unga och då borde barns delaktighet vara självklar. Vi vill att beslut och åtgärder som rör barn och unga ska följas upp och utvärderas utifrån ett barnrättsperspektiv. Vi vet att kommunen misstolkar Barnkonventionen till stor nackdel för våra barn och unga – det vill vi ändra på.

Vi vill att miljöer ska fungera för de barn och unga som använder dem. Barn är experter på sin egen miljö och har viktig kunskap som vi bör ta tillvara. Vi vet att när barn och unga ges ökat inflytande så får vi bredare och bättre beslutsunderlag och ökad kvalitet i besluten. Vi vill att kommunens vision, mål, styrdokument och verksamhetsplaner ska genomsyras av ett barnperspektiv.

Vi behöver bli bättre på att se barnets perspektiv i den kommunala planeringen. Vi vill att barnkonsekvensanalyser (BKA) görs i viktiga beslut som rör barn. Syftet med en BKA är att pröva vilka åtgärder som är de bästa för de berörda barnen.

Vi vill att våra unga får ett ungdomsråd som garanterar att det blir ett ungdomsperspektiv i kommunens planering.

Vi vill att det för detaljplaneprocessen upprättas en barnchecklista som konsekvensbeskriver hur planen påverkar våra barn och unga.

I samband med budgetdiskussionerna har vi ett flertal gånger föreslagit att Barnkonventionen ska implementeras i Danderyd. Det har dock röstats ned av M, Kd, C och L. För sju år sedan uppmanade Miljöpartiet fullmäktige att följa regeringens och riksrevisionens krav att arbeta i enlighet med Barnkonvention. 2012 beslutade kommunstyrelsen att återkomma med ett förslag men något förslag har ännu inte lämnats. Vi vill snarast ha ett svar på hur Barnkonventionen ska implementeras i Danderyd.

Giftfri vardag

Miljöpartiet presenterade 2013 en motion om Giftfri vardag för våra barn och ungdomar. Eftersom barn och ungdomar vistas tusen timmar per år i skolan och förskolan föreslog vi att våra barns och ungdomars miljöer skulle miljöcertifieras och renas från gifter. År 2014 röstade M, Kd, C och L ner vårt förslag med motiveringen att det skulle kosta för mycket.

Barn och ungas psykiska ohälsa

Bland 15-åringar rapporterar 57 % av flickorna och 31 % av pojkarna besvär med psykisk ohälsa. Konsekvenser av psykisk ohälsa – social isolering, alkohol- och drogkonsumtion, självskadebeteende och självmordsförsök – förekommer i oroande omfattning bland våra barn och unga i Danderyd. Vi anser att trygghet handlar om mer än ekonomi – att våra barn har rätt att uppleva en trygg uppväxt. Så ser det inte ut i Danderyd. Vi vill därför satsa på elevhälsan. Inga barn och unga ska behöva må dåligt utan att få rätt hjälp i rätt tid.

Statistiskt lever 5 barn i varje skolklass i en dysfunktionell familj – 2-3 med våld i hemmet, 2-3 med alkohol och/eller droger och 1 med en psykisk sjuk förälder – så också i Danderyd. Barn och unga behöver tidiga insatser. Då ökar möjligheterna till god psykisk hälsa.

Våld i nära relationer

Drygt var femte person har någon gång i sitt liv utsatts för våld i en nära relation. Minst 150 000 barn i Sverige upplever våld i hemmet. Barns oerhörda utsatthet vid våld i hemmet är mycket nedslående. Lika nedslående är att barn som försöker visa att något är fel har svårt att få någon hjälp. Att utsättas för fysiskt, psykiskt eller sexuellt våld bidrar till ökad ohälsa på kort och på lång sikt. Även risken för självskadebeteende och symtom på posttraumatisk stress ökar markant. Våld i nära relationer är ett folkhälsoproblem – så också i Danderyd.

Det går inte längre att ifrågasätta barns och ungas berättelser. Det går inte längre att blunda för barns och ungas ohälsa. Alla barn och unga har rätt att uppleva en trygg uppväxt. Så ser det inte ut i Danderyd. Miljöpartiet vill ha en varmare politik som lyssnar på barn och unga. Barn och unga har rätt till rätt hjälp och stöd i rätt tid.

Miljöpartiet vill

- att miljöer ska fungera bra för de barn och unga som använder dem
- att alla Danderydsbor – oavsett ålder – ska få komma till tals
- att kommunens vision, mål, styrdokument och verksamhetsplaner ska genomsyra av ett barnperspektiv
- att barnkonsekvensanalyser (BKA) görs i viktiga beslut som rör barn
- att det i planprocessen upprättas en barnchecklista som konsekvensbeskriver hur planen påverkar barn och unga
- att unga får ett ungdomsråd så att det blir ett ungdomsperspektiv i kommunens planering
- att en giftfri vardag för barnen säkras genom miljöcertifiering av våra skolor och förskolor
- att Elevhälsan får resurser så att barn och unga med psykisk ohälsa får rätt hjälp i rätt tid

Våra skolor

Skola med barn- och lärarperspektiv

Skolan behöver kompetenta förskollärare och lärare med yrkesstolthet och trygga elever. Elever och lärare behöver en bra arbetsmiljö. Lärare behöver få minskad arbetsbelastning och ett konkret arbetsmiljöarbete behöver ske i kommunen för att minska personalomsättningen.

Lärarlönerna har höjts och står sig väl i konkurrensen med andra kommuner men i ett livslönessperspektiv ger inte de löneökningar som skett en positiv avkastning. Kommunen har, som huvudman, ett ansvar för de kommunala skolorna och att en bra löneutveckling sker utan att byta jobb. Kommunen behöver också satsa på att bättre kompetens- och karriärutveckling sker.

Andelen behöriga lärare i Danderyds kommunala förskolor och skolor placerar Danderyd på plats 173 av 290 kommuner i undersökningen Bästa skolkommun. Det handlar om andelen utbildade lärare med pedagogisk högskoleexamen. Andelen utbildade förskollärare i Danderyd är endast 37 %. Danderyd behöver satsa på vidareutbildning av barnskötare till förskollärare och leva upp till målet med minst 50 % förskollärare. De stora barngrupperna i de kommunala förskolorna behöver två förskollärare per avdelning för att kunna hålla en god kvalitet på utbildning och undervisning i förskolan. Danderyd behöver följa Skolverkets riktmärken för barngruppernas storlek på förskolan. Danderyd behöver noga ta till sig översynen av läroplanen för förskolan.

Förskolan är en del av skolväsendet. Förskollärare liksom lärare ansvarar för att kunna möta varje elev på den nivå där eleven befinner sig. Läraren som känner sina elever kan bäst bedöma vilka elever som behöver extra stöd. Elever har enligt läroplanen och skollagen rätt att få de resurser de behöver för att nå målen.

För att komma till rätta med den psykiska ohälsan behöver vi satsa på att varje skola har tillgång till skolsköterskor, kuratorer och psykologer för att tillgodose elevernas behov av trygghet och hjälp. Vi vill därför satsa på elevhälsan. Inga barn och unga ska behöva må dåligt utan att få rätt hjälp i rätt tid.

Ge barnen en giftfri och sund vardag genom bra ventilation, bra städning av toaletter och byta ut ohälsosamma material. Ljudnivån behöver sänkas för lärare och elever. Vi vill att våra barns och ungdomars skolmiljöer miljöcertifieras och renas från gifter.

Miljöpartiet vill

- att arbetsmiljöarbetet för förskolan och skolan intensifieras och ger konkreta resultat och minskar personalomsättningen
- att kommunen satsar på trotjänarna i förskolan och skolan samt att kompetens- och karriärutveckling sker
- att kommunen ordnar med fortbildning av barnskötare till förskollärare så att andelen med pedagogisk högskoleexamen ökar till minst 50 % och två förskollärare per barngrupp

- att varje elev i förskolan och skolan utvecklas och når bästa möjliga kunskaps- och personlighetsutveckling med behörig personal
- att Skolverkets riktmärken för barngruppernas storlek följs för 1-3 år med 6-12 barn/grupp och för 3-5 år med 9-15 barn/grupp
- att låta lärare få rätt att ordinera extra stöd till elever med särskilda behov
- att varje elev som har behov av elevhälsan ska få det
- att våra barns och ungdomars skolmiljöer miljöcertifieras och renas från gifter
- att ventilation, städning och underhåll av skolbyggnader sker och det med giftfritt material

Äldre och funktionsnedsatta

Trygga äldre och funktionsnedsatta – med trygga anhörigvårdare

Äldre och anhöriga

Äldre och deras anhöriga har varit en valfråga för oss sedan valet 2010. 20 % av Danderydsborna är äldre – många med vikande hälsa. Dessa frågor berör så gott som var och en av oss. Vi värnar om en värdig omsorg om våra äldre som möter behoven som många äldre har. Vi vill ha en trygg och god äldreomsorg som utgår från de äldres individuella behov. Vi vill att det i Danderyd ska finnas både en äldrenämnd och en äldreombudsman för äldre som behöver mer information, stöd och vägledning i kontakterna med samhällets instanser.

Vi vet att många äldre är ensamma, utsatta och multisjuka. Allt fler omsorgsbehövande äldre Danderydsbor bor kvar i sina hem - även de som egentligen vill flytta till ett särskilt boende. Vi vet att äldre nekas vård och omsorg som de har rätt till. Vi vet att äldre nekas hemtjänst i den omfattning som de har behov av. Vi vet att när vården och omsorgen om äldre fungerar lagenligt då fungerar också livet för deras anhöriga.

Vi vet att det behövs alternativa boendeformer för äldre. För många äldre blir det efterhand allt viktigare att ha en fungerande bostad och rätt till stöd och hjälp i hemmet. Vi vill att våra äldre ska få bestämma hur de vill bo liksom när den service och hjälp de enligt lag har rätt till ska utföras. Vi vill att det ska finnas trygghetsboende för äldre som inte längre känner sig trygga att bo kvar hemma. Vi tror att ett trygghetsboende skulle bryta den isolering som många äldre lider av.

Valfrihet är utmärkt men valfriheten ska vara meningsfull. Att själv få välja om man vill bo kvar hemma eller flytta till ett tryggare boende ska vara en del av valfriheten. Vi vill att Danderyd ska planera för seniorbostäder efter vad som efterfrågas – inte efter privata byggherrars vinstintressen. Vi vill att våra äldre Danderydsbor ska kunna erbjudas vård- och omsorgsboende, trygghetsboende eller seniorboende.

Vi vet att omsorgen om äldre till två tredjedelar sköts av anhöriga. Anhörigvårdare/stödjare kan vara make/maka, barn eller andra närstående. Deras uppgift är slitsam både fysiskt och psykiskt. Vi vet att uppgiften ofta pågår dygnet alla timmer och årets alla dagar. Vi vet att åtagandet är frivilligt och att kommunen har en lagstadgad skyldighet att erbjuda insatser – exempelvis i form av korttidsboende.

Beslut att vårda eller vårdas ska inte vara påtvingat av brister i den offentliga omsorgen. Vi vet att äldreomsorgen i Danderyd har allvarliga brister och det vill vi ändra på.

Personer med funktionsnedsättning

Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) garanterar allas möjligheter att fullt ut delta i samhället. Danderydsbor med psykisk, fysisk eller intellektuell funktionsnedsättning har samma rätt att delta i samhället som andra.

Vi vet att miljön på flera av våra boenden för personer med psykisk funktionsnedsättning inte lever upp till lagens krav. Funktionsnedsatta personer nekas den vård och omsorg de har rätt till. Vi vet att den som behöver anpassning och stöd har rätt att få detta.

Vi vill att vår kommun ska vara tillgänglig för alla. Alla Danderydsbor – oberoende av ålder – ska känna att de har makt över sina liv. Vi vill att alla verksamheter, platser och lokaler också ska fungera för personer med funktionsnedsättning. Alla ska ha tillgång till information och ett bra bemötande. Vi vet att omsorgen om Danderydsbor med funktionsnedsättning har allvarliga brister och det vill vi ändra på.

Hemtjänst

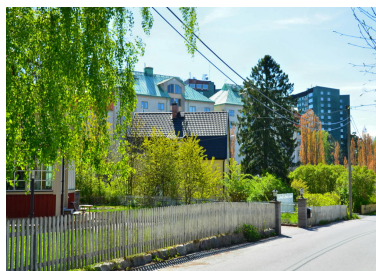
Kontinuitet och kvalitet är viktig inom hemtjänsten. Det är inte rimligt att under en vecka få besök av upp till fjorton olika hemtjänstpersoner. Hemtjänsten ska i förväg skriftligt informera om personalens namn med fotografi. Stor vikt behöver läggas på omsorgens kvalitet inklusive bemanningstäthet och personalens kompetens.

Vård och omsorg om äldre och funktionsnedsatta personer styrs av Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Vi vet att kommunen misstolkar lagen till stor nackdel för Danderydsborna. Det vill vi ändra på.

Miljöpartiet de gröna vill ha en kommun som är bra för alla Danderydsbor. Våra äldre, funktionsnedsatta och deras anhöriga ska känna trygghet. Vi vill ha social hållbarhet som ger våra äldre god livskvalitet. Trygghet och social hållbarhet går hand i hand. Låg skatt ska inte gå ut över Danderydsbornas behov av vård, trygghet och boende.

Miljöpartiet vill

- att antalet platser på korttidsboenden motsvarar det verkliga behovet
- att det inrättas en kö till trygghetsboenden för äldre för att synliggöra behovet
- att planering för seniorboenden sker i enlighet med Danderydsbornas efterfrågan och att nybyggnation av dessa boenden sker i centrala lägen där äldre vill bo
- att kommunen inrättar en äldrenämnd och en äldreombudsman som resurs för våra äldre
- att upphandling av vård och omsorg utgår från att bemanningen inom äldreomsorgen aldrig understiger de äldres behov
- att omsorgen om personer med funktionsnedsättning utförs lagenligt

Stadsplanering och bostäder

Visionärt och hållbart samhällsbygge

Stadsplanering

Kommunernas planmonopol innebär stor frihet i stadsplaneringen så länge kommunen respekterar gällande lagstiftning i Plan- och bygglagen (PBL) och Miljöbalken. Samtidigt medför monopolet ett brett ansvar för kommunens utveckling. Danderyd har en liten men attraktiv centralt belägen yta i regionen. Därför är det extra angeläget med en framsynt stadsplanering. Det krävs en vilja att lyssna på Danderydsborna för att i dialog med dem styra mot ett demokratiskt, socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbart samhälle.

Miljöpartiet vill satsa på en sammanhållen och varsam stadsplanering i dialog med medborgarna. Detta behöver ske innan de formella processerna inleds så att invånarna är delaktiga i de byggplaner som processas fram. Kommunägd mark behöver detaljplanläggas så att om marken senare läggs ut till försäljning styrs markanvändningen av den detaljplan som tagits fram i dialog med kommuninvånarna. Vi vill satsa på mer preciserade krav i exploateringsavtal med krav på hänsynsfull exploatering, upplåtelseform, materialval och energieffektivitet.

Miljöpartiet vill stärka våra kommuncentra samtidigt med satsningen på nya Mörby Centrum. Ytor som frigörs vid tunnelförläggning av kraftledning och E18 vill vi detaljplanera för framtidens ekostad med en boendemiljö som stimulerar till social hållbarhet kombinerat med klimat- och miljömässig hållbarhet.

Bostäder

Från och med januari 2014 gäller Lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar. Enligt denna ska varje kommun med riktlinjer "skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder och för att främja att ändamålsenliga åtgärder för bostadsförsörjningen förbereds och genomförs". Lagen säger alltså att kommunen har skyldighet att planera för och erbjuda bostäder för livets olika skeenden. Det är dags att vår kommun respekterar detta lagstadgade ansvar!

Miljöpartiet vill satsa på en aktiv bostadspolitik med bostadsförsörjningsplaner baserade på förväntad befolkningsutveckling och befolkningsstruktur. Bostäderna ska tydligt fördelas på hyreslägenheter, bostadsrätter och insprängda lägenheter för bostadssociala ändamål. Kommunens målsättning rörande hyresnivåer ska också tydliggöras. Mångfald i bostadsbyggandet med god balans mellan hyresrätter, bostadsrätter och villor liksom blandad bebyggelse leder till ökad trivsel i våra bostadsområden.

Miljöpartiet vill också

- inrätta ett kommunalt bostadsbolag med förtur för kommuninvånarna
- satsa på en sammanhållen och varsam stadsplanering i dialog med medborgarna
- prioritera att bostäder byggs i nära anslutning till kollektivtrafik för minskat bilberoende

- satsa på flexibla boendialternativ för äldre med möjlighet till olika slags trygghetsboende
- satsa på ungdomsbostäder så att våra ungdomar kan bo kvar i kommunen
- behålla kommunens egen mark för flexibilitet och för att säkerställa rätt användning
- bevara och utveckla grönområden nära bostaden

Trafiken

Ett hållbart transportsystem

På grund av sitt geografiska läge är Danderyd en genomfartskommun. När nu bostadsbyggandet ökat drastiskt i Storstockholms nordostkommuner, märks det redan både i tillströmningen till tunnelbanan och i antalet bilar som passerar genom kommunen. Vi måste försäkra oss om att olägenheterna för Danderydsborna blir så små som möjligt.

Trafiken är den största miljöboven när det gäller miljöpåverkan, luftföroreningar och buller. Danderyd klyvs mitt itu av E18 och Roslagsbanan, som båda orsakar problem av olika slag. En utvecklad kollektivtrafik med minskat behov att använda bilen skulle innebära både miljöfördelar och ökad trafiksäkerhet.

Utbyggnaden av Roslagsbanan ska medföra minsta möjliga olägenhet för de kringboende vad gäller buller och partikelutsläpp. Fler tåg ska stanna vid våra stationer men det ställer också krav på fler bullerdämpande åtgärder. Hastigheten behöver hållas låg genom tätbebyggt område.

Tunnelbanan är det snabbaste transportsättet för många i Danderyd mot centrala Stockholm och vidare till förorterna söderut. En förlängning av tunnelbanan norrut till Täby, Arninge och ev. längre skulle möjliggöra snabbare transporter för Danderydsbor norrut liksom för de som bor norr om oss till Mörby och centrala Stockholm. Det skulle även möjliggöra en avlastning av Roslagsbanan och E18 genom Danderyd genom att förlägga infartsparkeringar vid tunnelbanan i Täby kommun. Det kräver dock en betydande kapacitetsökning av tunnelbanan som redan idag är överbelastad i rusningstrafik.

Vid den s.k. Hortusparkeringen d.v.s. nära Danderyds sjukhus finns en stor infartsparkering som är reserverad för Danderydsbor. Under vardagar blir den snabbt fullbelagd vilket betyder att många tar tåget in mot Stockholm vilket är bra. Men 97 % av de som parkerar där har mindre än 900 meters bilresa från hemmet till parkeringen – en helt onödig bilresa och dessutom hindras andra med längre resbehov att parkera där. Om parkeringen avgiftsbeläggs skulle den utnyttjas effektivare.

Allt fler vuxna cyklar allt mer medan barnen cyklar allt mindre. Det är såväl hälsofrämjande som klimatsmart att cykla och gå istället för att åka bil kortare sträckor. I Danderyd med sina korta avstånd är cykeln ofta det snabbaste färdmedlet. Om fler ska vilja cykla, framförallt barn, krävs det säkra cykelvägar där risken för konfrontation med både bilar och gående minimeras. Likaså ska de gående känna sig trygga och inte riskera att bli påkörda av cyklister. Trenden med att allt fler cykelpendlar och skaffar sig snabba cyklar och elcyklar har ökat tempot och därmed har också risken för olyckor ökat betydligt.

Ett av de regionala cykelstråken passerar genom Mörby centrum där det även finns många bilister och gående. Många äldre bor i seniorboendet på Edsviksvägen 1 och många barn och ungdomar har sin skolväg runt centrum. I samband med ombyggnader och nybyggnation vid Mörby centrum finns ett bra tillfälle att ordna separata vägbanor för gående, cyklister och bilar som en del av ett trafiksäkrare vägnät i kommunen.

Miljöpartiet vill

- tunnelförlägga E18 för att minska buller och luftföroreningar inom Centrala Danderyd och skapa förutsättningar för en framtidens ekobebyggelse på den frigjorda ytan. Här kan vi utveckla bostadsbyggande som stimulerar till social hållbarhet kombinerat med klimat- och miljömässig hållbarhet.
- minska genomfartstrafiken genom att snarast möjligt bygga ut tunnelbanan till Täby/Arninge. I väntan på detta behöver vi införa fler egna körfält för bussarna för snabbare busstrafik.
- minska bilberoendet genom att i dialog med SL och Danderydsborna ta fram väl genomtänkta busslinjer och -turlistor
- utreda trafiksäkerhetskonsekvenser av den allt tätare buss- och biltrafiken på Golfbanevägen
- fortsatt satsa på utvecklat cykelnätverk med framkomlighet och prioriterad väghållning vintertid
- satsa på trafiksäkra gång- och cykelvägar till skolor/förskolor för att minska behovet av bilskjuts
- satsa på utbyggd infrastruktur för fossilfria bränslen, laddstolpar för elbilar och tankställen för biogas
- åtgärda "smitvägar" genom kommunen med hastighetsdämpande åtgärder, hastighetsbegränsning samt exempelvis trafikreglering nattetid
- se över infartsparkeringar i samarbete med omgivande kommuner
- avgiftsbelägga infartsparkeringen vid Danderyds sjukhus för att stimulera till miljövänligare resande
- höja miljökraven vid upphandling av kommunens transporttjänster
- utreda möjligheten att i större utsträckning använda båttransporter
- verka för mindre fossilbaserat båtbränsle och säker tankning i kommunens småbåts- hamnar

Miljö och klimat

Långsiktigt hållbart – lokalt och globalt

Sveriges Riksdag har antagit 16 nationella miljökvalitetsmål och Danderyds kommun har valt ut fem av dessa som särskilt relevanta för Danderyd: frisk luft, friskt vatten, biologisk mångfald, god bebyggd miljö och giftfri miljö. I Miljöprogram för Danderyds kommun 2016-2020 förtydligas målen och i den tillhörande handlingsplanen föreslås åtgärder som nämnderna ska utföra. Problemet är att det enbart är förslag till åtgärder. En Blåplan skulle t.ex. vara antagen 2017 men ännu finns ingen Blåplan.

Vi måste minska våra utsläpp och ställa om till ett samhälle inom naturens ramar och det NU – klimatet kan inte vänta! Vid klimatmötet 2015 i Paris fastslogs att den globala temperaturökningen måste vara under 2 grader, målet är 1,5 grader. För att lyckas krävs det att varje land, varje kommun och varje individ gör vad de kan för att minska koldioxidutsläppen. För Danderyd är det främst transporter och resor samt konsumtion som bidrar till ökningen av utsläpp.

Danderyd har många värdefulla grönområden, mycket kust samt känsliga vattendrag och sjöar. Dalkarlskärret är en betydelsefull våtmark nära Enebyängen. Denna är idag starkt hotad. Våtmarken har tidigare använts som deponi för snö- och schaktmassor vilket minskat dess förmåga att rena dagvattnet som rinner ut i Ekebysjön, Nora å och Edsviken. Dessa är redan starkt förorenade. Dalkarlskärrets förmåga att absorbera stora regnmängder är också nedsatt vilket kan leda till stora översvämningsproblem runt Ekebysjön och i Noraområdet.

Mikroplatser sprider sig i en omfattning som hotar såväl land- som vattenbaserade organismer inklusive spridaren själv – vi människor. Framför allt är det biltrafiken och konstgräsplaner som orsakar spridningen men även nedskräpning, kläder och olika hygienprodukter bidrar. Kommunen förfogar över konstgräs på fotbollsplanerna och kan förhindra att mikroplaster hamnar i dagvattnet. Även sophanteringens längs stränderna kan bli bättre.

Biologisk mångfald och ekosystemtjänster – naturens förmåga att bland annat rena luft och vatten – är något vi gärna tar för självklart. Krympande grönområden och färre prunkande villaträdgårdar minskar artrikedomen. Detta leder i sin tur till minskad pollinering, sämre naturlig skadedjursbekämpning och otillräcklig robusthet vid skyfall och hetta.

Rösjökilen är den av Storstockholms tio gröna kilar som Danderyd tillhör med Rinkebyskogen, Altorpsskogen och Ekebysjöns naturreservat. Kilarna är viktiga för såväl bevarande av den biologiska mångfalden som för invånarnas möjlighet till rekreation och friskvård. Kilarna hotas ständigt av exploatering. I Danderyd är det främst sambandet mellan Rinkebyskogen och Altorpsskogen som snart är helt strypt p.g.a. Enebyängens handelsplats och nu senast byggandet av GTG:s tennisanläggning. En s.k. Ekodukt skulle kunna återupprätta sambandet.

Miljöpartiet vill

- återställa Dalkarlskärret till en fungerande våtmark
- förbättra vattenkvaliteten och minska riskerna för översvämningar i Nora å-systemet och Edsviken
- skydda Rinkebyskogen och Rösjökilen mot exploatering som skapar barriärer
- utöka Ekebysjöns naturreservat så att det blir bärkraftigt samt värna om det befintliga åkerbruket
- förbättra skyddet för värdefulla träd som ek och tall
- öka kunskapen om villaträdgårdarnas betydelse för biologisk mångfald och pollinering
- snarast installera filter vid konstgräsplaner som hindrar påfyllnadsmaterialet (granulat/mikroplast) att hamna i dagvattnet samt byta ut granulatet till miljövänligare material
- göra en "koldioxidbudget" för kommunen och dess invånare så att vi klarar att uppnå 1,5-gradersmålet i Parisavtalet med särskilt fokus på transporter och konsumtionsvanor
- minska användningen av kemikalier och plast där alternativ finns
- göra kommunens miljöprogram samt klimat- och energistrategi mer tvingande samt förbättra uppföljningen
- att båtbottentvättar ersätter giftiga båtbottnfärger i Danderyd
- att alla Danderyds båthamnar ska ha latrintömningsstationer för småbåtar
- att ett saneringsprogram upprättas för de förorenade områden som lokaliseras i Danderyd

Hållbar ekonomi

Hushållning med dagens resurser för kommande generationer

Ekonomi betyder hushållning med begränsade resurser, vilket är särskilt relevant med tanke på dagens ohållbara användning av naturresurser och ekosystemstjänster men även mänsklig arbetskraft. För det första negligerar den rådande ekonomiska ordningen många av planetens naturliga gränser och orsakar bl.a. klimatförändringar och minskad biologisk mångfald. För det andra urholkas även samhällets sociala fundament p.g.a. ökande ekonomisk ojämlikhet, segregation och utbrändhet i arbetslivet.

Med Grön ekonomi menar vi långsiktigt hållbar hushållning ur ett socialt, ekologiskt och ekonomiskt perspektiv. Investering i mänsklig kunskap och välbefinnande ska vara lika viktig som investering i teknologi. Investering i hållbara sociala och kulturella förhållanden är en förutsättning för säker tillgång till bostäder för alla invånare. Stöd till det lokala näringslivet samt kommunens kulturinstitutioner och ideella organisationer är också en förutsättning för lyckad integration av nya kommuninvånare och ökad jämställdhet.

Ett exempel på dålig hushållning i Danderyd är det eftersatta underhållet av skolor och andra kommunala fastigheter. Ekonomiskt kan detta på lång sikt leda till högre skatter och urholkning av värdet på kommunens fastigheter. Socialt kan det leda till sänkta resultat i skolan och sämre hälsa hos barn, äldre och personal.

Ekologi är samspelet mellan levande organismer och den miljö de lever i. Vilket Danderyd vill vi lämna över till nästa generation? I Danderyds budget för de senaste åren har vi haft en underhållsskuld på flera tiotals miljoner kronor. Kontinuerligt underhåll av våra fastigheter krävs för att bibehålla värdet på fastigheterna. Kontinuerlig översyn krävs för att fastigheterna ska motsvara nutida krav. Bristande planering leder till att kommunens uppgift att tillhandahålla ändamålsenliga och tillräckligt antal förskolor, skolor och äldreboenden inte fullföljs.

Sociala investeringar satsar allt fler kommuner på för att förebygga ohälsa och ett tidigt utanförskap för barn och ungdomar. Tanken är att investera sig ur kommande kostnader genom att satsa på förebyggande arbete inom socialtjänsten, skolan och familjen för utsatta barn och ungdomar.

Miljöpartiet vill

- förbättra det kontinuerliga underhållet av kommunens fastigheter och gator. Dagens många akuta åtgärder försenar och fördyrar.
- utreda möjligheten att införa sociala investeringsfonder i Danderyd
- restaurera lokala ekosystem som Edsviken och mellan Edsviken och Dalkarlskärret i syfte att avlasta kommunens ekonomi i ett längre perspektiv
- i större utsträckning anlita lokala entreprenörer för att höja kvaliteten på kommunens tjänster. Ett exempel är snöröjning där lokala företag har bättre lokalkännedom och kortare "startsträcka".

- satsa på sektorer av ekonomin där tillväxt kan kombineras med låg miljöbelastning (t.ex. servicesektorn) och verka för färre verksamheter med hög grad av miljöbelastning
- stärka den kommunala upphandlingen av produkter och tjänster så att upphandlingen präglas av grönt och långsiktigt hållbart ekonomiskt tänkande. Priset får inte vara den enda parametern för upphandlingen. Istället ska bedömningen göras utifrån ett helhetsperspektiv där social och ekologisk hållbarhet står i centrum.
- stärka hänsynstagandet till miljön i all upphandling för att gifter och plaster inte ska spridas i inomhus- eller utomhusmiljön
- se till att politiker får utbildning i upphandling för att kunna ge tjänstemännen möjlighet att ställa krav i upphandlingen
- erbjuda god arbetsmiljö för kommunens anställda med delaktighet i beslut
- möjliggöra att personlig kompetensutveckling, anpassade arbetstider och anställningsformer tillgodoses i största möjliga utsträckning. God arbetsmiljö förebygger ohälsa.
- sträva efter låg skatt men ledorden måste vara kvalitet samt social, ekologisk, ekonomisk och kulturell hållbarhet
- diplomera företag och föreningar som gör goda miljöinsatser för invånare och natur

Vår vision – Danderyds framtid

En hållbar kommun

– socialt, ekologiskt och ekonomiskt

Pågående klimatförändringar, krig och stora folkrörelser i Europas närhet samt osäkerhet om den framtida ekonomin och jobben skapar stor oro hos många i dag. Oron förstärks av det hårda debattklimatet kring migration och effekterna på det svenska samhället bidrar till en ökad polarisering mellan grupper i samhället. Utvägen tenderar att fokusera på hårdare tag och begränsningar snarare än på hopp och möjligheter.

Miljöpartiet de gröna i Danderyd vill fokusera på hopp och möjligheter. Den viktiga Parisöverenskommelsen om klimatet och den gemensamma utvecklingsagendan – Agenda 2030 – som FN antog år 2015 har gett oss en ny tilltro. Det kommer att krävas stora samhälleliga såväl som privata insatser för att hantera de utmaningar vi står inför. Vi måste både anpassa oss till klimatförändringar och arbeta för att minska våra utsläpp av växthusgaser. Vi kan inte blint lita på framtida tekniska innovationer utan vi måste också utveckla bättre styrmetoder för en hållbar framtid.

Miljöpartiet vill

- 🌱 prioritera klimatanpassningen av Danderyd och driva fram en miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar utveckling av vår kommun
- 🌱 lägga E18 i tunnel och använda den frigjorda ytan för att bygga en ny ekostadsdel med
 - upp till 10 000 bostäder
 - nya seniorboenden och studentbostäder
 - en mångfald av småskalig näringsverksamhet insprängd i boendemiljön
- 🌱 förlänga tunnelbanan norrut och fördubbla tunnelbanans spårkapacitet mot Stockholm centrum (ny linje genom Frösunda, Solna och Karolinska)
- 🌱 skapa en modern cykelstrada mellan Täby centrum - Danderyd - Roslagstull
- 🌱 skapa en forskningsintensiv miljö kring Danderyds sjukhus och främja en samarbetscirkel av forskning för hållbar utveckling och medicin kring Danderyds sjukhus, Karolinska Institutet, Stockholms Universitet och Kungliga tekniska högskolan
- 🌱 främja och utöka småskalig näringsverksamhet i kommunens alla delcentrum
- 🌱 införa miljözoner kring kommunens alla skolor
- 🌱 göra en satsning på laddstolpar vid kommunens alla infartsparkeringar. Målet är att 50 % av platserna är för elbilar år 2022 och 100 % år 2030.
- 🌱 återskapa den gröna kilen mellan Rinkebyskogen och Altorp genom en ekodukt i samband med tunnelförläggning av E18
- 🌱 skapa tydliga och sammanhängande promenadstråk kring kommunens långa och vackra vattenlinje – dels i rekreationssyfte, dels för att skydda mot kommande havsnivåhöjningar

- rusta upp Roslagsleden, våra badplatser och friluftsområden och marknadsföra Danderyd för besökare utanför kommunen
- möjliggöra och finansiera en klimatanpassning och omställning av kommunen. Under en investeringsperiod behöver vi då öka skatteuttaget. Med en stor ökad befolkning i den nya ekostadsdelen kan skattebasen breddas och kommunens ekonomi säkras på längre sikt. Kommunens nuvarande finansieringsstrategi är ohållbar på sikt.

Miljöpartiets
Valmanifest 2018
har utarbetats av

Pelle Enarsson
Paul Fuehrer
Rolf Hansen
Gun-Britt Lindström
Erika Lunding
Carolin Robson
Kjell Rosén
Ruby Rosén

Redigering & layout

Rolf Hansen

Miljöpartiet de gröna i Danderyd

Mejl: danderyd@mp.se

Hemsida: www.mp.se/danderyd

**Gröna avtryck
för ett socialt, ekologiskt och ekonomiskt
hållbart Danderyd med stärkt demokrati**

**för våra äldre i nutid
och för våra barn i framtid**

miljöpartiet de gröna

DANDERYD